

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ ראה, מבה"ח אלול, ה'תשל"ג

חלק א – יוצא-לאור לש"פ שופטים, ב' אלול, ה'תשי"פ

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים לבריאה

שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

פתח דבר

לקראת ש"פ שופטים, ב' אלול הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק מהתוועדות ש"פ ראה, מבה"ח אלול ה'תשל"ג, הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ער"ח אלול, ה'תש"פ,
שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע,
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2020 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5780 • 2020

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse
538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237
(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס
על ידי חיים שאול בן חנה
בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"
(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

בס"ד. שיחת ש"פ ראה, מבה"ח אלול, ה'תשל"ג.

בלתי מוגה

א. בנוגע לחודש אלול (שמתברך ביום הש"ק זה), ידוע הביאור של רבינו הזקן בלקו"ת¹ ש"יובן ע"פ משל כו", כדלקמן.

ובהקדים — שאע"פ שכבר דובר כמ"פ אודות משל זה (וגם נדפסו הדברים²), מ"מ, ניתוסף ענין חדש בכל שנה, ולכן, בבוא חודש אלול בשנה נוספת, יש לחזור ולדבר אודות משל זה.

וע"ד שמצינו אפילו באותה שנה, בנוגע ללימוד הלכות החג, שבכל יו"ט צריך לחזור וללמד, אע"פ שכבר למדום ביו"ט שלפניו, ועאכו"כ בנוגע לענין שדובר בשנה שעברה, הרי בודאי שצריכים לחזור ולדבר אודותיו בשנה שלאח"ז, מצד הענינים שנוספים בכל שנה ושנה.

ובפרט בנוגע לשנה זו שהיא שנה מיוחדת — "שבת לה"³, שלכן היא נעלית יותר מהשש שנים שלפני' ושלאחרי', ובמילא, גם חודש אלול שבה הוא נעלה יותר מחודש אלול שבשאר השנים.

ב. בנוגע לחודש אלול כותב רבינו הזקן בלקו"ת⁴: "נודע שבאלול הוא זמן התגלות י"ג מדות הרחמים".

והענין בזה — שהמשכת י"ג מדות הרחמים קשורה עם גילוי פנימיות הרצון, שזהו מ"ש לפני י"ג מדות הרחמים: "ויעבור ה' על פניו"⁵, שהו"ע גילוי פנימיות הרצון שלמעלה, וענין זה פועל המשכת י"ג מדה"ר. ואף שענין זה ישנו במשך כל השנה כולה — הרי זה בהעלם, ואילו בחודש אלול הרי זה בגילוי.

ועל זה שואל: "ולהבין זה, כי למה הם ימות החול, ואינם יו"ט, כמו שבתות ויום טוב שבהם התגלות אלקות .. ובפרט בעת זמן י"ג מדות שהם הארת העליונות מאד", ומצד זה ה' כל חודש אלול צריך להיות יו"ט?

ומבאר: "אך הנה יובן ע"פ משל למלך שקודם בואו לעיר יוצאין

ואילך; ע' רכג ואילך). וש"ג.

(3) בהר כה, ב"ד.

(4) שם, סע"א.

(5) תשא לד, ו.

(1) פרשתנו לב, סע"א ואילך.

(2) ראה לקו"ש ח"ב ס"ע 378 ואילך. ח"ד

ס"ע 1342 ואילך. וראה גם ד"ה אני לדודי

תשכ"ו; תשל"ב (תו"מ סה"מ אלול ע' רטז

אנשי העיר לקראתו ומקבלין פניו בשדה, ואז רשאיין כל מי שרוצה לצאת להקביל פניו, והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם. . ואח"כ בבואו להיכל מלכותו אין נכנסים אלא ברשות. . ויחידי סגולה. וכך הענין עד"מ בחודש אלול יוצאין להקביל אור פניו ית' בשדה".

וזהו החילוק בין חודש אלול לר"ה ועשי"ת — שחודש אלול הוא הזמן שבו מתגלה הקב"ה לכל אחד מישראל אפילו בהיותו "בשדה", והיינו, שיכול לראות את המלך גם בהיותו במעמד ומצב של חולין, ולכן ימי חודש אלול "הם ימות החול, ואינם יו"ט כמו שבתות ויום טוב כו"; ואילו המעמד ומצב שהמלך נמצא בהיכלו — הרי זה בר"ה ועשי"ת, ולכן ימים אלו הם בבחי' שבת.

ויש להוסיף בהחילוק שבין חודש אלול לעשי"ת — שהענין שימי חודש אלול "הם ימות החול, ואינם יו"ט כו" הוא גם בנוגע לשבתות שבחודש אלול, כיון שכללות ענין השבת אינו קשור עם ימי החודש (אלול), אלא עם ימי השבוע, שהרי כל מציאות השבת היא רק כשישנם ששת ימי החול, כמארז"ל⁶ "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת", ולכן, גם השבת שבאלול הו"ע של חול, ולא יו"ט; ואילו בעשי"ת, גם ימי החול הם בבחי' שבת ("שבת'דיקע"), שהרי עליהם נאמר' "דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב", "אלו עשרה ימים שבין ר"ה ליוהכ"פ"⁸.

ג. ובה ניתוסף ענין מיוחד בשנה זו — שנת השמיטה, "שבת לה":

ובהקדמה:

אע"פ שענין השמיטה קשור עם ארץ ישראל דוקא, ובא"י גופא בזמן הבית דוקא, וכידוע מחלוקת הפוסקים⁹ אם שמיטה בזה הזמן היא מן התורה או מדרבנן — הרי כיון ש"התורה היא נצחית" (כלשון רבינו הזקן¹⁰), בהכרח לומר שענין השמיטה ישנו גם בעבודת האדם ברוחניות, ולכן הרי זה שייך גם בזמן שאין ביהמ"ק קיים וגם בחוץ לארץ.

וע"ד שמצינו בנוגע לענינים הקשורים עם ביהמ"ק, שענין החורבן פגע רק בעצים ובאבנים, אבל לא בביהמ"ק הרוחני, שעליו אין לגוי שום שליטה, ונשאר קיים תמיד, גם בזמן הגלות¹¹. — התכלית היא אמנם

9) ראה לקו"ש ח"ז ע' 170 ואילך. וש"נ.

10) תניא רפי"ז.

11) ראה גם תו"מ ח"ע ע' 54. וש"נ.

6) ע"ז ג, סע"א.

7) ישע"י נה, ו.

8) ר"ה יח, א. וש"נ.

שיהי' ביהמ"ק בגשמיות בפועל, אבל ישנו עכ"פ ביהמ"ק כפי שהוא ברוחניות, שבו לא הי' ענין של חורבן.

ועד"ז בנוגע לארץ ישראל, "ארץ אשר גו' תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה"¹², שבפנימיות הענינים יש אצל כל אחד מישראל הענין דארץ ישראל בכל מקום ובכל זמן — שמקבל השפעתו מהקב"ה בעצמו, ולא באמצעות השרים כו'¹³, כדאיתא במדרש¹⁴ על הפסוק¹⁵ "חלקי הוי' אמרה נפשי", משל "למלך שנכנס למדינה והיו עמו דוכסין ואיפרכין וכו', הי' פקח אחד לשם, אמר, אנא נסיב למלכא וכו'"¹⁶.

ומזה מובן גם בנוגע לשנת השמיטה, שברוחניות הענינים ישנו ענין זה גם עתה וגם בחוץ לארץ — שכל השנה כולה היא "שבת לה'". וכיון שכן, הרי גם חודש אלול דשנת השמיטה הוא נעלה יותר מחודש אלול בשאר שנים — שגם הוא בבחי' שבת ("א שבת'דיקער").

ד. ויש להוסיף ולהבהיר בנוגע להאמור לעיל (ס"ב) שבחודש אלול גם השבתות הם כמו ימות החול (כיון שענין השבת קשור עם ימי השבוע, ולא עם ימי החודש):

ביחס לר"ה ועשי"ת — הנה ימי חודש אלול "הם ימות החול ואינם יו"ט כמו שבתות ויום טוב כו'"; אבל כשמדובר אודות חודש אלול מצ"ע — הנה בשנת השמיטה שהיא "שבת לה'", גם החדשים (ובנדו"ד, חודש אלול) הם בבחי' שבת (שהרי שנה מורכבת מחדשים, ואצל בני"ש מונין ללבנה"¹⁷, הרי הם חדשי הלבנה, שביניהם גם חודש אלול, ולכן כאשר השנה היא בבחי' שבת, הרי זה פועל גם על החדשים שהם בבחי' שבת).

אלא שבענין השבת גופא יש חילוקי דרגות.

ובהקדים — שמצינו שיש שבע הבדלות (כפי שנימנו במסכת פסחים¹⁸), "בין קודש לחול בין אור לחושך בין ישראל לעמים וכו'", ונוסף על הבדלות הנ"ל כפי שהם בכללות, יש ביניהם גופא חילוקי דרגות. וכמו בנוגע להבדלה "בין ישראל לעמים" — שנוסף לזה, יש חילוקי דרגות בין בני"ש עצמם. ועד"ז בנוגע להבדלה "בין קודש לחול", שבקודש גופא יש כמה דרגות זו למעלה מזו.

16) ראה גם תו"מ סה"מ ניסן ס"ע קכו

ואילך. וש"נ.

17) סוכה כט, א.

18) קד, א.

12) עקב יא, יב.

13) ראה תניא אגה"ק סכ"ה (קלט, ב).

14) איכ"ר עה"פ (פ"ג, ח).

15) איכה ג, כד.

ועד"ז בנוגע להבדלה "בין יום השביעי לששת ימי המעשה", שבשבת גופא יש חילוקי דרגות, כמו חילוקי הדרגות דמעלי שבתא, יומא דשבתא ועד ל"רעוא דכל רעוין"¹⁹; וכן ג' הדרגות שבכללות ענין השבת: שבת סתם, "שבת שבתון"²⁰, ו"יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים"²¹ (ובכל אחד מהם גופא יש כמה דרגות, כמבואר בכ"מ).

ומזה מובן גם בנוגע לשנת השמיטה שכולה בכחי' שבת, שבזה גופא יש חילוקי דרגות, שיש ענינים שהם בכחי' "שבת שבשבת", ויש ענינים שהם בכחי' חול שבשבת גופא.

ועד"ד החילוק ביום השבת גופא בין הזמן שבו עוסקים בעניני תומ"צ, תפלה ולימוד התורה, לזמן שבו עוסקים בעניני אכילה ושתי', ועד לענין השינה — אף שכולם שייכים לענין השבת, ובמילא הרי הם באופן נעלה יותר מאשר בימות החול,

[כולל גם ענין השינה, ועד ש"שינה בשבת תענוג"²², ולהעיר, שזהו דבר פלא שמצינו בענין השבת, שהרי בימות החול ענין השינה הוא תכלית הירידה, כיון שהכחות הנעלים אינם פועלים פעולתם, ועד שזה למטה אפילו מ"ישוב בטל" ש"כישן דמי"²³, שיש לו יכולת עכ"פ לנצל את הכחות והחושים, משא"כ כשישן, אין הדבר ביכלתו, ואילו ביום השבת — הנה אדרבה: כיון ש"שינה בשבת תענוג", נמצא, שע"י השינה ה"ה מקיים מצות עונג שבת, משא"כ כשיושב בטל, אף שיש אצלו ענין המנוחה, אינו מקיים המצוה דעונג שבת],

ועד"ז הוא החילוק בשנת השמיטה גופא בין שבתות וימים טובים לימות החול, וכן בין ר"ה ועשי"ת לחודש אלול.

ה. ובנוגע לפועל:

בחודש אלול צריך כל אחד לפעול בעצמו התעוררות תשובה, ולצרוך חשבון צדק מכל השנה החולפת בנוגע לעבודה בג' הקוין דתורה עבודה וגמ"ח שנרמזים בר"ת ד"אלול"²⁴, ולתקן ולהשלים מה שלא עשה או שלא בשלימות.

ובחודש אלול בשנה זו — נקל יותר לפעול התעוררות תשובה

23) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סוסתקפ"ג.

וש"נ.

24) ראה שיחת ש"פ ראה, מבה"ח אלול

דאשתקד ס"ד (תו"מ חס"ט ע' 194 ואילן).

וש"נ.

19) זח"ב פח, ב.

20) תשא לא, טו. ועוד.

21) תמיד בסופה.

22) סידור קול יעקב. וראה לקו"ש חי"ב

ע' 254. וש"נ.

הנ"ל, כולל גם שתהי' באופן נעלה יותר מבשאר השנים, כי, בכל שנה די בכך שמתעורר לצאת מעניני החולין שלו לעניני קדושה, ואילו בשנה זו שהיא בבחי' שבת, כך, שבמשך כל השנה כולה הי' במעמד ומצב של קדושה, נדרש ממנו יותר מזה — להתעלות ממדריגתו בקדושה לדרגא נעלית יותר.

וכיון שדורשים שעבודת חודש אלול בשנה זו תהי' באופן נעלה יותר לגבי שאר השנים, בודאי ניתנו הכחות לזה מלמעלה, כמארז"ל²⁵ "כשאני מבקש כו' איני מבקש אלא לפי כחך".

וכללות העבודה דחודש אלול צריכה להיות מתוך שמחה — שהרי נמצאים בשדה ביחד עם המלך, ו"באור פני מלך חיים"²⁶; ומה גם שמצד ההתקשרות עם הקב"ה אין מניעות ועיכובים, שהרי "אמר מלכא עקר טורא"²⁷.

וענין זה נעשה הכנה לשנה הבאה, שתהי' כתיבה וחתימה טובה — כמנהג ישראל (המוכא באחרונים²⁸) שבאגרת שכותב איש לרעהו מר"ח אלול יש להוסיף ברכת כתיבה וחתימה טובה, וההכנה לזה מתחילה כבר בשבת מברכים אלול, שבו אומרים "מי שעשה נסים וכו'", וכל הששה ברכות שלאח"ז, ומסיימים "ונאמר אמך", שענין זה פועל שהברכות יהיו בקיום אמיתי, ויומשכו בטוב הנראה והנגלה, בעגלא דידן.

* * *

ו. דובר כמ"פ שיש גם הוראה מפרשת השבוע — פרשת ראה, ואופן קביעותה — שבקביעות שנה זו קורין פרשת ראה בשבת מברכים חודש אלול, שהוא עדיין בחודש אב, ולא כמו בכמה שנים, שבשבת מברכים אלול קורין פרשת עקב, ואילו פרשת ראה קורין בשבת ר"ח אלול.

ז. העילוי דפרשת ראה לגבי פרשת עקב — מובן משמות הפרשיות (וכידוע תורת הבעש"ט²⁹ ששמו של כל דבר מבטא את התוכן והפנימיות שבו):

"עקב" — כפירוש רש"י בהתחלת הפרשה שקאי על ה"מצוות . . שאדם דש בעקביו" — נמצא בחלק התחתון ביותר שבגוף האדם, וזהו

(25) תנחומא נשא יא. במדב"ר פ"ב, ג. (28) מטה אפרים או"ח סתקפ"א ס"ט (מלקוטי מהרי"ל הל' ימים הנוראים). (26) משלי טז, טו. (29) ראה ב"ב ג, ב. (27) ראה ב"ב ג, ב. (28) מטה אפרים או"ח סתקפ"א ס"ט (מלקוטי מהרי"ל הל' ימים הנוראים). (29) ראה תניא שעהיחודה"א פ"א.

הרגל, וברגל גופא הרי זה החלק היותר תחתון, שהחיות שבו היא בהעלם ביותר, ועד שנקרא "מלאך המות שבאדם" (כדאיא באבות דר"נ³⁰).

ואילו "ראה", ענין הראי' שבעין — הוא תכלית גילוי החיות שבאדם, וכמובן ממארוז"ל³¹ בנוגע לכלה "שעיני" יפות אין כל גופה צריכה בדיקה", כיון שבעינים נראה בגלוי כללות החיות (לא רק החיות שבהעלם, שהוא בכל הגוף בשוה, גם בעקב שברגל, אלא שהוא בהעלם ביותר).

[וזהו גם מה שמצינו שישנו הענין ד"עין טובה" או ח"ו להיפך³², ועד לענין ד"נתן עיניו בו ונעשה גל של עצמות"³³, והיינו, שנטילת החיות ממנו היתה לא ע"י ענין של דיבור או עשי', אלא ע"י ש"נתן עיניו בו", דכיון שעצם החיות שלו מתבטא בראיית העינים, לכן דוקא ע"י הי' יכול ליטול מהזולת עצם חיותו].

ומעלת הראי' מודגשת גם במ"ש³⁴ "החכם עיניו בראשו", וכמו"כ נקראים החכמים בשם "עיני העדה"³⁵.

ועד שענין הראי' הוא באופן שהדבר הנראה מתעצם עם האדם, ולכן אמרו רז"ל³⁶ "אינה דומה שמיעה לראי'", כי, כשאדם רואה דבר מסויים, הרי זה מתעצם ומתאחד עמו, ולא שייך שמישהו אחר יפריך זאת (משא"כ בשמיעה).

ונמצא, ש"עקב" ו"ראה" הם לא רק ענינים שונים, אלא הם ענינים הפכיים.

וכיון ש"עקב" ו"ראה" הם שמות של פרשיות בתורה, הרי מובן, שישנם שניהם בעבודת האדם:

"עקב" — מורה על העבודה באופן של קבלת עול, שלכן נאמר "והי' עקב תשמעון", היינו, שעומד מוכן לעשות כל מה שיאמרו לו, אבל זהו באופן של קבלת עול, שאז לא ניכרת כלל המציאות שלו, והיינו, שעובד עבודתו רק מצד העצם, אבל כחותיו הגלויים אינם נרגשים בעבודתו.

[וע"ד מ"ש כ"ק מו"ח אדמו"ר³⁷, שזהו כמשל הרגלים שנושאים

(35) שלח טו, כד. וראה תניא אגה"ק

סי"ד.

(36) מכילתא יתרו יט, ט.

(37) ראה גם סה"ש תש"ד ע' 36.

(30) ספל"א.

(31) תענית כד, א.

(32) אבות פ"ב מ"י.

(33) ברכות נח, א. וש"נ.

(34) קהלת ב, יד.

את הס"ת למקומה, שמתבטלים ממציאותם לגמרי, ונעשים מציאות אחת עם הס"ת].

ואילו "ראה" — מורה על העבודה באופן של ראי', והיינו, שעובד עבודתו לא בגלל ששמע (או הבין) כך, אלא בגלל שרואה את כל הענינים בגלוי. ומובן, שעבודה זו היא נעלית הרבה יותר מאשר העבודה שמצד קבלת עול, כיון שעובד עבודתו גם מצד כחותיו הגלויים.

ח. וזהו החילוק בקביעות דשבת מברכים חודש אלול — בפרשת עקב או בפרשת ראה:

כאשר שבת מברכים אלול חל בפרשת עקב ופרשת ראה היא בשבת ר"ח אלול, אזי מעלת העבודה באופן של ראי' היא רק בחודש אלול, ולא בחודש אב [ואע"פ שקורין פ' ראה ביום השלושים דחודש אב, הרי יום זה נקרא כבר ר"ח אלול]; וזוהי המעלה בקביעות שנה זו ששבת מברכים אלול חל בפרשת ראה — שכשנמצאים עדיין בחודש אב ישנו כבר ענין העבודה באופן של ראי'.

ועוד ענין בזה:

כיון שבשבת מברכים אלול נמשכת נתינת כח על כל חודש אלול, הנה כשחל בפרשת עקב, אזי כל החודש הוא באופן של עקב, שהו"ע הקבלת עול, שזוהי תנועה של צמצום וכיווץ כו'; ואילו כשחל בפרשת ראה, שהו"ע הראי', שהיא באופן של מרחב, כפי שבא בגילוי עד לענין הראי', אזי העבודה של כל החודש היא באופן של מרחב, עד למרחב העצמי.

ומובן שגם כששבת מברכים אלול חל בפרשת ראה ישנו גם הענין דקבלת עול — שהרי לפני פרשת ראה קורין פרשת עקב, כך, שכבר נפעלה העבודה דקבלת עול, ועתה אוחוז כבר בעבודה באופן של ראי', שבה עוסק במשך כל חודש אלול.

ט. אך נשאלת השאלה: איך יתכן שגם בחודש אב יעמדו כבר בתנועה של "ראה"?!

הנה על זה נאמר: "ראה אנכי נותן וגו'", היינו, שהענין ד"ראה" נמשך מ"אנכי" — "אנכי מי שאנכי"³⁸, ובאופן ש"אנכי) נותן", ש"כל הנותן בעין יפה הוא נותן"³⁹, וזוהי הנתינת-כח שפועלת שגם בחודש אב

(38) ראה לקו"ת פרשתנו יח, סע"ד. (39) ראה ב"ב נג, רע"א. וש"נ. ובכ"מ.

יוכל לעמוד בתנועה של "ראה", ולעסוק במשך כל חודש אלול בעבודה באופן של ראי'.

וכיון שתובעים שכבר עכשיו יהי' אופן עבודתו מתוך ראי', בודאי ישנם הכחות על זה מלמעלה, שהרי "איני מבקש אלא לפי כחן"²⁵.

וכך נעשית כללות העבודה דחודש אלול באופן ד"אני לדודי ודודי לי"⁴⁰, ככל הפירושים שבזה, החל מכללות הענין, שמורה על ההתאחדות של בניי ("אני", "לי") עם הקב"ה ("דודי") מתוך אהבה רבה (כפירוש הב"ח⁴¹ ש"דודי" מורה על ענין האהבה) עד שנעשים מציאות אחת, שענין זה ישנו במשך כל ימי חודש אלול, הן ביום והן בלילה, ואפילו בשעת השינה; וכן הענין ד"הרועה בשושנים"⁴⁰, ככל הפירושים שבזה, החל מהפירוש הפשוט בתנ"ך, ועד להמבואר בקבלה וחסידות⁴² שקאי על י"ג מדות הרחמים כו'.

ועד שבאים (מהשדה) לעיר מלכותו של המלך, ועד להיכל המלך, ששם נמצא הקב"ה לבדו — באופן ד"ישראל ומלכא בלחודוהי"⁴³, שזהו המעמד ומצב שבתפלת נעילה⁴⁴, וממשיכים זאת על כל השנה כולה.

* * *

י. מאמר (כעין שיחה) ד"ה אני לדודי ודודי לי.

* * *

יא. הביאור בנוגע לפירוש רש"י — מדוע בחג הפסח לא נזכר בכתוב (בסוף פרשתנו) ענין השמחה, כמו בחג השבועות וחג הסוכות — י"ל בפ"ע.

יב. בהמשך להאמור לעיל אודות הענין ד"ראה", שמורה על העבודה באופן של ראי' — הרי מובן, שכדי לפעול זאת, יש צורך לחנך את הילדים בקטנותם באופן כזה.

וכאן המקום לעורר עוד הפעם אודות⁴⁵ המדובר בזמן האחרון

45) תוכן שיחה זו (סי"ב-טו) — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בהוספות ללקו"ש חיד"ע' 261 ואילך. במהדורא זו באה השיחה בשלימותה, בשילוב החלק המוגה ובתוספת כמה הערות מהנחה בלתי מוגה.

40) שה"ש ו, ג ובשעה"פ עה"פ.

41) או"ח רסתקפ"א.

42) ראה לקו"ת שם לג, א. ובכ"מ.

43) ראה זהר ח"א סד, א"ב. רח, ב. ח"ג.

לב, א. קד, ב.

44) ראה זח"ג שם.

כמ"פ (בבקשה לפרסם)⁴⁶ ע"ד השתדלות מיוחדת בהחינוך דבני ובנות ישראל שי', ובמיוחד חינוכם של ילדים קטנים, מתחיל מקטני קטנים.

ולהעיר, שמצינו כמה דרגות בנוגע לזמן התחלת ענין החינוך — החל משהתינוק מתחיל לדבר (שאז) אביו מלמדו תורה⁴⁷, שזהו לפני גיל חמש שנים, ואפילו לפני גיל שלש שנים, וכידוע מדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר⁴⁸ שמגיל שלש שנים מתחיל ענין החינוך בנוגע לתספורת וכו', ואילו הזמן שמתחיל לדבר הוא עוד לפני⁴⁹, שהרי על הרוב מתחיל התינוק לדבר בגיל שנתיים⁴⁹, ולפעמים — אפילו לפני⁵⁰.

ומצינו ענין החינוך עוד לפני⁵⁰ שמיד כשהתינוק יוצא לאויר העולם תולים מסביבו "שיר המעלות", כדי שהדבר הראשון שרואה בעולם יהי ענין של תורה — ה"שיר המעלות" ששמו בחדר זה.

ועד שמצינו ענין החינוך עוד לפני שהתינוק יוצא לאויר העולם⁵¹ — בהיותו בבטן אמו במשך ט' חדשים, מהתחלת זריעת הולד, כפי שרואים במוחש (ואין צורך להביאור בספרים), שהנהגת האם במשך כל זמן זה, הן בגשמיות והן ברוחניות, נוגעת ביותר להעובר, וכמובן גם ממרזו⁵² ל"ש"אוכל ממה שאמו אוכלת", שעד"ז הוא גם ב"אכילתה" הרוחנית.

— נוגע גם הנהגת האב, שהרי "אביו מזריע הלובן שממנו עצמות וכו"⁵³, אבל ענין זה הוא בהעלם; ואילו הענינים שנראים בגלוי — "עור ובשר"⁵³ — באים מהאם, ולכן נוגע בעיקר הנהגת האם, ועד שבזה תלוי הענין ד"גם כי יזקין לא יסור ממנה"⁵⁴.

ומכל זה רואים גודל החשיבות שבחינוך הקטנים וקטני קטנים.

יג. ובענין זה יש לנצל גם את מנהג המדינה — ע"פ מאמר רז"ל⁵⁵ "אזלת לקרתא הלך בנימוסה":

ובהקדמה — שהסיבה לכך היא לפי שגם ממנהג המדינה יש ללמוד הוראה בקדושה, ואדרבה: עיקר הכוונה במנהג המדינה הוא

50) ראה גם תו"מ חמ"ח ע' 344. וש"נ.

51) ראה גם תו"מ חס"ב ע' 64 ואילך. וש"נ.

52) נדה ל, ב.

53) שם לא, א.

54) משלי כב, ו.

55) שמו"ר פמ"ז, ה. וש"נ.

46) ראה גם

47) סוכה מב, א. וראה הל' ת"ת לאדה"ז

בתחלתו. וש"נ.

48) ראה אג"ק שלו חי"ג ריש ע' שנה

(נעתק ב"היום יום" ד אייר).

49) ראה רד"ק וירא כא, ח. סה"מ תקס"ח

ח"א ע' תפח. ועוד.

שילמדו ממנו הוראה בקדושה, אלא שיש כאלו שבמקום ללמוד הוראה בקדושה, רודפים הם אחר מנהג המדינה... אבל עצם הענין ד"הלך בנימוסה" הוא ענין טוב, כהמשך דברי המדרש: "למעלה שאין אכילה ושתי, עלה משה ונדמה להם. למטה שיש אכילה ושתי, ירדו מלאכי השרת ואכלו ושתו וכו'".

ויש להוסיף ולבאר דברי המדרש, שהטעם לכך שבעליית משה להר "לחם לא אכל ומים לא שתה"⁵⁶ הוא בגלל ש"אזלת לקרתא הלך בנימוסה" — דלכאורה אפשר לומר טעם פשוט, שבהיותו בהר הי' שקוע כל כך בעניני אלקות עד שלא הי' יכול לאכול?!

וכפתגם הרה"צ ר' לוי יצחק מבאָרדיטשוב⁵⁷ — שאוהב ישראל הי'⁵⁸ — שאפילו אם התורה לא היתה מצוה להתענות ביום הכיפורים ובתשעה באב, לא היו בני"א אוכלים, כי, בתשעה באב, איך אפשר לאכול ("עס גיט ניט אַיין"), וביוהכ"פ, איך שייכים ("וואָס פאַר אַ שייכות האָט מען") לאכילה?! ...! אלא כיון שהתורה ציוותה להתענות, אזי ניתוסף בזה מצוה.

ועד"ז בנדוד"ד: כאשר משה רבינו הי' בהר, הי' מושלל ומופרך אצלו ענין האכילה. וא"כ, ומהו הצורך בהסברה ד"הלך בנימוסה"?!

ואדרבה: ההסברה ד"הלך בנימוסה" היתה מתאימה לבאר הטעם לאכילתו של משה רבינו בהיותו למטה — דלכאורה הרי זה דבר פלא: כיון ש"שכינה מדברת מתוך גרונו"⁵⁹, איך יתכן שאכל?! ועל זה הי' מתאימה ההסברה ד"אזלת לקרתא הלך בנימוסה"! ומדוע נאמר במדרש טעם זה בנוגע לעלייתו של משה למעלה, בה בשעה שבהיותו למעלה הרי זה דבר פשוט שלא הי' יכול לאכול?!

ויש לבאר זאת ע"פ הסיפור הידוע⁶⁰ מהרב המגיד (שהשנה שנת מאתיים להסתלקותו), שבלכתו בהיכלות דגן עדן עבר דרך היכל אחד שבו ישבו תינוקות של בית רבן ולמדו חומש עם משה רבינו, ובלמדם הפסוק⁶¹ "ויפול אברהם על פניו ויצחק וגו'", הסביר להם משה רבינו "איך אפשר הדבר אשר אברהם יהי' מסתפק במאמר השם" — "אשר זהו מצד הגוף, ואשר גם גוף קדוש בשר הוא".

(56) תשא לד, כח. (59) נסמן בלקו"ש ח"ד ע' 1087.
 (57) ראה גם תו"מ חנ"א ריש ע' 93. (60) אג"ק אדמו"ר מוהר"צ ח"ג ע' תנד ואילך. וש"נ.
 (58) ראה גם תו"מ חס"א ע' 121 הערה 1. (61) לך לך יז, יז.
 וש"נ.

ועד"ז יש לבאר גם בנוגע למשה רבינו בהיותו בהר — שמצד הנשמה לא הי' אמנם נתינת מקום לענין האכילה, אבל מצד הגוף יש צורך להבהיר זאת, ועל זה מבאר המדרש הטעם ד"אזלת לקרתא הלך בנימוסה".

יד. ועכ"פ — בנוגע לעניננו:

הסדר במדינות אלו הוא, ששנת הלימודים החדשה מתחלת בחודש אלול. ולכן צריך לנצל זמן זה בכדי להביא ילדים וילדות שילמדו בבתי-ספר כשרים, ולמעלה מזה — בתי-ספר שמחנכים שם על טהרת הקודש, ועד לחינוך קדוש, ואזי — כפתגם רבותינו⁶²: "ווי מ'שפאנט איין אַזוי גייט דאָס, מ'שפאנט איין גלייך גייט דאָס גלייך" — כשתהי' התחלת השנה בחינוך כשר ובחינוך על טהרת הקודש, הנה כל השנה תהי' באופן הישר והטוב⁶³.

וכן יש להשתדל ולנצל במיוחד ימים אלו בהם חוזרים עתה הילדים מ"מחנות הקיץ"⁶⁴ לבתיהם ומתכוונים לתחילת שנת הלימודים החדשה — שמיד כשחוזרים לביתם וגם קודם תחילת הלימודים שיהי' חינוכם על טהרת הקודש, ובפרט להשתדל אשר ילדים אלו (וכל ילדי ישראל) יפנו ויתקבלו ללמוד בבתי-ספר כשרים, בתי-ספר על טהרת הקודש.

טו. ובמיוחד בנוגע לחודש אלול — שיש לו שייכות מיוחדת לענין החינוך:

המשל המבואר בלקו"ת: בקשר לחודש אלול, שבימים אלו הקב"ה הוא כמלך הנמצא בשדה, וכל אחד יכול (וצריך) לגשת אליו, ומראה לכל אחד פנים שוחקות ומקבלם בסבר פנים יפות — בודאי שייך גם לילדים קטנים, שהרי גם הם שייכים להבין משל זה, באם יסבירוהו להם ככל הדרוש ובחיות, ולגביהם הרי ישנה מעלה גדולה ונפלאה כשהמלך נמצא בשדה (לגבי כמות שהוא בהיכל מלכותו) יותר מאשר גבי הגדולים, מכיון שהקטן אינו שייך להכנס אל המלך כשנמצא בהיכל מלכותו⁶⁵, משא"כ

64) בהמשך לכך שעד עתה עוררו אודות גודל המעלה של "מחנה קיץ" (ראה גם).
65) ואם הוא נכנס — הרי זה רק ביחד עם הגדול.

62) ראה סה"ש תש"ד ריש ע' 81.
63) ולכן יש לעסוק בזה תיכף ומיד, כי, אם מאחרים אפילו יום אחד, אזי קשה יותר לפעול זאת, כיון שצריך לשנות את הרגילות של היום הקודם.

הגדול — באם הוא שר וכיו"ב — יכול להכנס⁶⁶. אך כשהמלך נמצא בשדה, הרי גם הקטן יכול לגשת אליו⁶⁷.

ועוד חילוק בזה בין קטן לגדול, שלגדול יש יראה ואימת המלך, ודבר זה יכול למנעו מלגשת ולקבל פני המלך. משא"כ אצל קטן, הנה יראתו לא תמנענו מלגשת לדבר שיקר אצלו (וכנראה במוחש שכשוואה דבר יקר ומבריק וכיו"ב מיד מזדרו ללקחו, ומוכן גם מהסיפור עם משה רבינו⁶⁸) — לגשת לכל מי שיהי', כולל למלך בשדה. אלא שצריך להסביר לו גודל המלך ויקרו, דהיינו לחנכו באופן כזה שהמלך יהי' יקר בעיניו, ואזי בדרך ממילא כשהמלך יהי' בשדה ירוץ לקראתו⁶⁹ וכו'.

ולפיכך יש לנצל במיוחד ימים אלו בכדי להוסיף ולהמשיך יותר ויותר ילדים וילדות לבתי-ספר וישיבות המחנכים בחינוך כשר ובחינוך על טהרת הקודש.

ועי"ז נזכה לקבל כל הברכות, ובמיוחד — כידוע לשון רבנו⁷⁰: "עמדו הכן כולכם", לקבל ברכת ה' לכתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגו"ר, כולל כמובן ברכה העיקרית וטוב העיקרי — שתהי' שנת גאולה, גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

* * *

טז. בנוגע להערות אאמו"ר, הנה על הזהר דפרשת השבוע אין הערות, אבל יש אגרות⁷¹ שבה כותב בנוגע לחודש אלול (שאז היתה הקביעות כבשנה זו ששבת מברכים אלול חל בפרשת ראה), וכדרכו מבאר כל הענינים ע"ד הקבלה.

ביאור הרמז בשם "אלול" — "שיש שם אותיות א"ו (שתיבת "או" קאי על מלכות⁷², וב' האותיות א' ו' רומזים על ב' בחי' עיקריות: כתו

ירון לקראתו מרוב תשוקה כו'.
(70) אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ד ריש ע' רעט. וש"נ.

(71) מ"אור ליום ועש"ק ראה, ער"ח אלול התרצ"ז — לקוטי לוי"צ אג"ק ע' תו ואילך.

(72) זח"ג כג, ב. — ומבאר אאמו"ר טעם הדבר: "מלבד הטעם .. כי מספרו ז' הוא מל', ספירה הז' .. הנה פירוש "אר" הוא, כשאומרים איזה דבר מקודם, ואח"כ רוצים לומר איזה דבר אחר לא כהקודם, אומרים מילת "אר". הנה ענין זה יתכן לומר על מל'

(66) משא"כ קטן, שאינו יכול להיות שר, כפי שמצינו בנוגע לדיין (והרי שר הוא כמו דיין), שצריך להיות בן י"ח או כ' שנה (ראה שו"ע חו"מ ס"ז ס"ג, ובפתחי תשובה שם סק"ד).

(67) ואם רק ירצה — יוכל להתקשר עמו ע"י קיום מצוותיו, ובפרט ע"י לימוד תורתו, שע"י נעשה "יחוד נפלא" (ראה תניא פ"ה).

(68) שמו"ר פ"א, כו.

(69) והיינו, שכל שיסבירו לו הענין דירת המלך, הנה מיד בראותו את המלך,

ודעת דמלכות), ואחר כל אחד מהם הוא אות ל' (שרומז על ה' מעלות שהמלכות נקנית בהן⁷³, שצריך להמשיכן בכתר (א') ודעת (ו') דמלכות), ושייכותו לתוכנו של חודש אלול,

ע"פ המבואר בענין "בכל צרתם גו"⁷⁴, שיש חילוק בין הכתיב לקרי⁷⁵, שהכתיב "לא" הוא מצד בחי' הכתר (א' ד"או", כתר דמלכות) שלמעלה מהשתלשלות, ששם אין תפיסת מקום לתחתונים, והקרי "לו" הוא מצד סדר השתלשלות (ו' ד"או", דעת דמלכות⁷⁶), שיש תפיסת מקום לתחתונים,

והם ב' הענינים שבחודש אלול: הכנה להכתרה דר"ה לעורר בחי' התנשאות עצמית ששם אין תפיסת מקום לתחתונים, והתשובה⁷⁷ שפועלת התיקון דשנה שעברה בפרטי עבודת התחתונים בעניני התומ"צ, ובאופן שענין ההכתרה נמשך למטה בטוב הנראה והנגלה —

הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש חי"ט ע' 162

ואילך.

*

חומה, או כדברי הגמרא (מגילה ג, סע"ב) "שאינן לו עכשיו והי' לו קודם לכן" (ראה גם אוה"ת פרשתנו ע' ב'שלן).

76) וב' ענינים אלו ישנם במלכות דגופא: "לא" — כפי שהמלכות היא בשרשה ברדל"א, ו"לו" — כפי שנמשכת להיות מלך על עם. 77) שנרמזת באות ל' (שבכל א' מבי' הענינים ד"לא ו"לו") שב"אלול" — שקאי על ספירת הבינה (ראה ספר הערכים חב"ד — אותיות התורה אות למ"ד ס"ה (ע' קיא ואילך). וש"נ), "עלמא דחירותא" (ראה לקו"ת דרושי ר"ה ס, ב. וש"נ), הקשורה עם ענין התשובה (ראה תניא אגה"ת רפ"ט. אוה"ת דרושי יוה"כ ע' א'תקנו. וש"נ), שזהו גם מה שאגרת התשובה היא חלק השלישי דספר התניא (לאחרי חלק ראשון שמדבר בעיקר אודות המדות אהבה ויראה — ז"א, וחלק שני, שער היחוד והאמונה, שענין האמונה הוא במלכות (ראה גם תו"מ חס"ג ע' 404. וש"נ), והרי ל' הוא השלימות דשלישי.

דוקא, והוא כי מל' היא סוף האצ"י שהיא הנעשית מקור לבי"ע .. שבי"ע הוא מהות אחר מאצ"י, שבאצ"י הוא תכלית היחוד איהו וחייהו כו', משא"כ בי"ע הם עולמות הפירוד. הנה כדי שיעשה בי"ע הוא ע"י מל', שאין מלך בלא עם, שהם דברים זרים ונפרדים ורחוקים .. זהו כשרוצים לומר דבר אחר לא כהקודם, אומרים א"ו, שקאי על מל', שעל ידה דוקא נעשה בי"ע".

73) אבות פ"ו מ"ו.

74) ישע"י סג, ט.

75) ועד"ז בפסוק (תהלים קלט, טז)

"ימים יוצרו" ישנם ב' אופנים דכתיב — "ולא", וקרי — "ולו": "ולו אחד בהם" — כשעובר עבודתו בשלימות למלא את הימים, אזי יש לו את כל הימים כו'; "ולא אחד בהם" — אם לא מלא את הימים כו' (ראה גם לקו"ת ס"פ שלח), ואז יש צורך במילוי שע"י עבודת התשובה, שעל ידה נעשית ההמשכה מבחי' הכתר, שנרמז באות א'.

ועד"ז בפסוק (בהר כה, ל) "הבית אשר בעיר אשר לא חומה" — "לו" קרי, היינו, שלפי הקרי יש לו חומה, ולפי הכתיב אין לו

(* נזכר גם הענין ד"הרועה בשושנים", ש"שושנה" הו"ע של תענוג.

יז. בהמשך להמוזכר לעיל אודות ענינו של חודש אלול ע"פ המשל של רבינו הזקן למלך בשדה — הנה אע"פ שהמשל הוא למלך שנמצא בשדה, אין הכוונה לשלול שנמצא רק בשדה ולא במדבר, אלא הפירוש בזה, שהמלך יכול להיות בשדה ולפעול משם גם במדבר.

וע"ד שמצינו גבי שלמה המלך, שעליו נאמר⁷⁸ "וישב שלמה על כסא ה'", שבירר את העולם כולו באופן שלא הוצרך לילך אל המקום המתברר, אלא ניצוצי הקדושה נתקבצו אליו מעצמם, וכידוע⁷⁹ המשל על זה מאבוקה גדולה שמטבעה למשוך אלי' ניצוצות קטנים, אפילו אלו שנמצאים בריחוק מקום; משא"כ בזמן הגלות, ש"מפני חטאינו" חסר גילוי האור הגדול, ולכן אי אפשר לפעול בירור הניצוצות בהיותו במקומו, כיון שהאור לא מספיק חזק שיוכל להגיע למרחוק, ולכן צריך לילך למקום המתברר, ובהיותו שם, הנה גם ע"י נר קטן יכול לפעול בירור הניצוצות. וכל זה — הן בנוגע לעצמו, כשצריך לעבוד עבודתו בבירור הניצוצות, והן בנוגע לעבודה עם הזולת מצד הענין ד"ואהבת לרעך כמוך"⁸⁰, שככל שיגדל האור אצלו, יכול לפעול יותר עם הזולת.

ובהמשך לזה⁸¹, יש להזכיר הענין הידוע⁸² שא' מהר"ת ד"אלול" הוא: "אנה לידו ושמתי לך"⁸³ שנאמר בערי מקלט.

והענין בזה — שמבלי הבט על כך שיכולים לבוא אוה"ע וכו' ולטעון שיש אצלו כמה ענינים בלתי-רצויים, הנה על זה ישנו ה"עיר מקלט" דחודש אלול, שיכול לברוח לשם ולהיות מוגן, ללא הפחד של כו'.

והרי פעולת ערי מקלט היא גדולה ביותר — שאפילו מי שע"פ דין (דקדושה) צריך להביאו לבית-המשפט כו', אלא שעדיין לא פסקו את דינו, יכולה העיר מקלט להציל אותו, שיכול לילך לשם יחד עם תלמידיו ולשבת וללמוד כו' (כמבואר במסכת מכות⁸⁴), ועד"ז הוא הענין דערי מקלט בעבודה, שבבוא חודש אלול יש אפשרות לכאו"א להסתגר בעיר מקלט, שמצילה אותו מהיצה"ר ומכל הענינים המבלבלים, ולהוסיף בלימוד התורה (דברי תורה קולטין⁸⁵) וקיום המצוות מתוך מנוחה מכל ענין המבלבל, ובמילא — בלי הגבלות.

בקיצור בשיחה המוגהת שבהערה 45.

82) פע"ח שער ר"ה פ"א.

83) משפטים כא, יג.

84) ט, ב ואילך.

85) מכות יו"ד, א.

78) דברי הימים"א כט, כג.

79) ראה תו"א בראשית ה, סע"ד ואילך.

לקו"ת במדבר ד, רע"א. ובכ"מ.

80) קדושים יט, יח.

81) מכאן עד סוף השיחה — נכלל

ואז, הנה מיד כשמהרהר בתשובה נעשה צדיק גמור⁸⁶, וכידוע מ"ש הנודע ביהודה⁸⁷, שרק בנוגע לב"ד של מטה לא מועילה התשובה, כיון שתשובה עיקרה בלב⁸⁸, ו"אין לו לדיין אלא מה שעניו רואת"⁸⁹, אבל בנוגע לב"ד של מעלה, הנה מיד כשמהרהר בתשובה נעשה צדיק גמור, ונכתב לאלתר בספרן של צדיקים גמורים⁹⁰.

וכבר דובר בענין זה כמ"פ וגם נדפסו הדברים⁹¹, ויש לעורר שגם בשנה זו יפרסמו את הדברים בכל מקום שאפשר.

* * *

כד. דובר אודות המצב בארץ הקודש, וסיים: וכיון שמגיע חודש אלול, חודש התשובה — הנה יה"ר שכל אלו השייכים לענין זה יחזרו סוכ"ס בתשובה כו"⁹².

* * *

כז. בהמשך להמדובר לעיל (ס"ב ואילך) אודות ההתעסקות בענין החינוך, להשתדל להכניס מספר היותר גדול של ילדים במוסדות חינוך הכשר — יקחו את המזונות עבור ההתוועדות שיערכו (לקראת ר"ח אלול) בנוגע לענין זה, על מנת להמשיך זאת בנוגע לפועל.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן את המזונות עבור התוועדות ע"ד השתדלות בחינוך הכשר, ואח"כ התחיל לנגן הניגון "ופרצת".

לאחרי תפלת מנחה התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן הניגון "ופרצת".]

86) ראה קידושין מט, ב (לגירסת האו"ז)
 87) מהד"ק או"ח סל"ה.
 88) ראה תניא פכ"ט (לו, ב).
 89) סנהדרין ו, סע"ב. וש"נ.
 90) ר"ה טז, ב.
 91) שיחת ש"פ עקב, מבה"ח אלול תשי"א (לקו"ש ח"ב ע' 623 ואילך. תו"מ ח"ג ס"ע 285 ואילך).
 92) חסר הסיום (המור"ל).

הוספה

א

בי"ה. ו' אלול תשטי"ו

ברוקלין

שלום וברכה!

במענה על מכתבו ממוצש"ק, ולפלא ההפסק כ"כ בין מכתב אחד לחבירו, וגם במכתבו זה אינו מזכיר ע"ד פעולותיו בהפצת המעינות חוצה, נוסף על השתתפותו בהשיעורים הנלמדים איזה פעמים בשבוע, ובודאי עוסק בעבודת ההפצה עבודה קדושה זו, ובודאי יוסיף בזה וכציווי רז"ל מעלין בקדש, ומה שכותב שחסר [מישהו] אשר יזרוק לכל אחד זריקת עדוד ומרץ וכו', הרי כבר פסקו רז"ל במקום שאין אנשים השתדל להיות איש, אם כדבריו כן הוא שאין אנשים כאלו, כי הרי הזמן הוא אבידה שאינה חוזרת וימים יוצרו ולו(א) אחד בהם וכידוע פירושם בדא"ח, ויה"ר אשר ימים אלו שהמלך נמצא בשדה וכל אחד רשאי לגשת אליו וכמובא בלקו"ת דברים לבי ב', תתעורר בו ועל ידו בכל סביבתו תוספת התאמצות בפעולות רחבות בשדה חב"ד ביחוד ובהחזקת היהדות בכלל, ואין לך דבר העומד בפני הרצון כשרוצים באמת.

הפי"נ שבסיום מכתבו יקרא בעת רצון על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

בברכת כתיבה וחתימה טובה.

א

וכציווי רז"ל מעלין בקדש: ברכות כח, א. וש"נ.

פסקו רז"ל במקום שאין אנשים כו': אבות פ"ב מ"ה.

הזמן .. אבידה שאינה חוזרת: ראה לקו"ש חכ"ה ע' 492 הערה ד"ה "יעדע רגע .. אבידה

שאינה חוזרת". וש"נ.

וימים יוצרו ולו(א) אחד בהם: תהלים קלט, טז.

וכידוע פירושם בדא"ח: ראה הנסמן בלקו"ש חט"ז ע' 273 הערה 42. אג"ק ח"א אגרת לב

(ס"ג). ובכ"מ.

ואין לך דבר העומד בפני הרצון: ראה זח"ב קסב, ריש ע"ב.

ב

בי"ה, חי' אלול תשי"ז

ברוקלין

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מיום השני, בו שואל באיזה ענין לקבוע השיעור עם

מר ...

וכמדומה שכבר כתבתי שזה תלוי בכשרונותיו ותכונת נפשו, אבל מובן שצריך להשתדל שיהי' זה דוקא בספרי חסידות חב"ד, ומה טוב להתחיל בענין שאינו ארוך כ"כ בכדי שלא יארך הזמן עד לגמרו, ובהתאם לידיעתו אז מפורטת יותר בתכונת נפש חבריו לשיעור יחליט אם מתאים להמשיך בסוג זה או בסוג אחר, שהרי אי רצוי להפסיק באמצע ענין ולשנותו, וק"ל.

בטח למותר לעוררו וכן את חבריו בענין הפצת המעינות חוצה ובהפצת היהדות בכלל, ויהי"ר שיהי' בהצלחה.

בברכה לבשו"ט בעניניו הפרטים והכללים אשר הא בהא תליא לאלו שהשי"ת חננם בהשפעה בסביבתם ולכוח"ט.

ב

וכמדומה שכבר כתבתי שזה תלוי כו': ראה אג"ק חט"ו אגרת ה'תעח.

מוקדש
לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו
כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

ברכה בת רישא

בקשר עם יום הולדתה

ולזכות בעלה וכל יוצאי חלציהם

לאריכות ימים ושנים טובות ובריאות

ולשנת הצלחה מופלגה בכל אשר יפנו

ויצליחו באופן דלמעלה מדרך הטבע